

Wij mogen niet in den status quo blijven. Nooit mogen we vergeten, dat we slechts een onvolledige Universiteit bezitten. Daarin kan natuurlijk niet worden berust.

Kindelijk het aantal hoogleeraren. Het spreekt vanzelf, dat voor uitbreiding hiervan allereerst noodzakelijk is, dat de Heere de mannen geeft die daarvoor geschikt zijn; maar aan den anderen kant zullen zulke mannen niet benoemd kunnen worden, wanneer niet de middelen aanwezig zijn, om in hunne bezoldiging te voorzien.

In de Theologische Faculteit is uitbreiding niet strikt noodzakelijk te achten; er moet natuurlijk gekeken worden op de voorziening in de vacature voor Dogmatiek die door het overlijden van den hoogleraar Barink is ontstaan, maar dit brengt, vergeleken bij 1921, geen meerdere uitgaven mede.

Voor een normale bezetting van de Juridische Faculteit zijn tenminste 5 hoogleeraren noodig. Afgezien van de voorziening, die ontstond door het aftreden van Prof. Fabius, zal dus de benoeming van tenminste nog 1 hoogleraar in deze Faculteit mogelijk moeten zijn.

Meerdere versterking oischt de Literarische Faculteit. Behalve op voorziening in de vacature Dr J. Woltjer voor het Latijn, moet hier minstens gerekend worden op een leerstoel in de Germanistiek, een in de Romanistiek, en twee leetoren voor Engelsch en Duitsch (zults met het oog op de studie in de moderne talen), terwijl ook (mede met het oog op de oude letteren) de mogelijkheid van instelling van een kathedor voor Kunstgeschiedenis (en Archæologie) zal moeten worden overwogen; daarbij komt dan nog een afzonderlijk professoraat in de systematische filosofie en de paedagogiek, dat op den duur niet zal kunnen ontbreken; en eindelijk zou het, om van andere vakken nu te zwijgen, met het oog op de opleiding van theologen voor de Zending, van het hoogste belang zijn, indien men ook een hoogleraar kon verkrijgen voor de Javaansche taal en letterkunde. In totaal moet men voor deze Faculteit dus rekenen op tenminste 5 à 6 nieuwe hoogleeraren en 2 leetoren.

Voorts spreekt het vanzelf (om dit hier levens te vermelden), dat voor een goeie gang van het onderwijs in de Literarische Faculteit (gelijk trouwens ook in de Juridische) behoorlijke Seminariumbibliotheken noodig zullen zijn, gelijk die thans overal ingericht worden; door de oprichting van het Institutum Etanicum is daarmede althans een begin gemaakt, terwijl ook voor de Oude Letteren het materiaal daarvoor niet geheel ontbreekt, maar dit alles is natuurlijk bij lange na zelfs voor de meest bescheiden eischen niet voldoende. Bovendien behoeft ook de Universiteitsbibliotheek een belangrijke uitbreiding.

De meeste moeilijkheden baart — om van de Wis- en Natuurkunde, waarvoor nog alles moet gedaan worden, nu maar te zwijgen — de Medische Faculteit. Wettelijk is het voorloopig voldoende, als voor 1931 nog 1 hoogleraar daarin benoemd wordt; maar praktisch doet men daarmede weinig of niets, en is een veel grootere uitbreiding noodzakelijk. Men kan daarbij of zich beperken tot de voor het beginsel het meest belangrijke vakken, en dus van de praktische opleiding van geneesheeren afzien, of wel deze laatste op den voorgrond stellen, waarbij dan echter de principieel gewichtige, maar voor de praktijk minder belokenende vakken allicht minder tot hun recht zullen komen. Bovendien zal het laatste zonder belangrijke subsidie waarschijnlijk onuitvoerbaar blijken, aangezien men daarvoor alleen op den duur zeker tenminste f 400.000 's jaars noodig hebben zal. Het eerste ware gemakkelijker te bewerkstelligen; een aanvulling met 3 hoogleeraren en de voorziening in een Laboratorium zou daarvoor als minimum vereischt worden.

Eerst wordt natuurlijk er op aangestuurd, om het bestaande tekort aan te zuiveren en een jaarlijksche verhoging der contributiën te verkrijgen van f 35.000.

Reeds bracht de thans gevoerde actie een verhoging van f 10.000.

Het is aangenaam te zien, hoe de verschillende nuances in ons Gereformeerd kerkelijk leven hier samenwerken.

Moge over niet te langen tijd het verblijdend bericht ons bereiken: de noodzakelijke vermeerdering der contributiën is er en het tekort behoort tot het verleden. HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De kerk en de sociale kwestie
bezien door een niet-theoloog.

III.

Reeds wees ik er op, dat er ook aan het sociaal inzicht heel wat mangelt. De noodzakelijkheid van sociale opleiding, van betere noodzakelijke opleiding, wil ik daarom nog even naar voren brengen.

De Synode der Hervormde Kerk besloot in 1915 tot het niet voortzetten van speciale sociale opleiding voor de predikanten. Dr De Moor hoopte, toen hij zijn verhandeling gaf, op de juridische faculteit der Vrije Universiteit en op de dogmatische ontwikkeling der sociale ethiek. Zoover ik weet, heeft de Herv. Synode nog niet het besluit herroepen, en is Dr De Moor's hoop nog steeds on vervuld.

Ik wil daarom Dr Slotemaker de Bruine te hulp roepen, om een lans te breken voor betere sociale opleiding. Hij zegt op bidz. 440 e. v. van zijn C. S.

studie ernstige wou den over de onmisbaarheid der sociale vorming.

Ik doe slechts enkele grepen.

„Voor iemand, die komt uit het frische leven is het in de Kerken meest uitermate dat...“

„En bijna niemand die vooruit wil, zal zich aan de Kerk geven. De weinigen die het beproeven hebben behoefte aan veel gebed, veel geduld, veel geestelijk leven.“

„Dan alleen zal er kracht zijn tegen het verzet der onwilligen, onder de predikanten, kerkeraadsliden en gemeenteliden...“

„Vermeerdering van sociale kennis is dringend noodig...“

„Het kan niet dan zegenrijk werken in dat leven te staan met sociaal gevoel, besef van vragen en kansen...“

„Arnold Toyabee was 30 jaar oud toen hij stierf, en zijn naam beduidt 'n program dat niet vergeeten kan worden...“

„Geen werk gaat in beteekenis en vrucht,baarheid uit boven het kweeken van een volksziel...“

„Klare kennis. Daarom is opleiding noodig...“

„Onze journalisten... onze artsen... onze juristen...“

„Sociale opleiding onmisbaar!... Het geldt in verhoogde mate voor de predikanten...“

„Wij gaan om met menschen, niet met „zielen“; maar met menschen, die hun ziel in een lichaam dragen en wier geestelijke toestand den invloed der aardische omstandigheden ondervindt...“

Bij het catechiseren en het huisbezoek, zegt Sl. de Bruine, is er de aanraking met 's sociale leven. De herder moet dus op de hoogte zijn.

Maar dan zegt hij over de prediking:

„Zij moet zich uitlaten over de vragen, die voor-ann zich stellen in onzen tijd, wat Gods openbaring beduidt voor het leven van nu, wat de ernst der zonde beteekent bij de beoordeeling van de maatschappelijke strevingen, welke invloed het aardische kan hebben op de ontplooiing van het geestelijke, wat die ontzaggelijke regel beteekent: „Wat baat 't den mensch zoo hij geheel de wereld gewint en lijdt schaffe zijner ziel...“

„Er is zulk een groote kans voor zeer zegenrijk werk, maar dat alleen bij zeer voldoende kennis kan worden verricht, wij denken aan de bevordering daarvan dat de verschillende groepen van het volk elkaar wat beter zullen verstaan...“

„Hoe is het thans? Daar drukt voortdurend een onjuiste beoordeeling ontrent elkaanders zedelijke oordeelvellingen, geestelijke idealen, sociale beschouwingen. Wie het pijnlijk voorrecht heeft met alle standen om te gaan en in alle standen het intieme leven mede te leven — wie doet het meer dan de predikant, die herder is? — hij verbaast zich telkens daarover, dat de deelen van ons volk altoos langs elkander heen praten en oordeelen en werken; langs elkander heen, want wij kennen elkander, leven niet, dat leven met zijn alledaagsche stoffelijke vingen of zorgen, ook niet zijn diepe twijfelingen of hooge aspiraties. Wie buiten den arbeidenden stand kent de problemen, die met een arbeidersbudget zijn gegeven? En omgekeerd: wie uit den arbeidenden stand verstaat de zorgen in andere kringen of kan billijk oordeelen over de levensbestelling van wie deze zorgen niet kennen?...“

„En hoe verder men zich van dit materiele ver-wijderd, om de gelachten wereld en de gelee wereld te benaderen, hoe meer kloven men ontdekt, wij kennen inderdaad elkander niet. Reeds de toon in de gesprekken en in de bladen is hier bewijs. Daar gaat in menig onzicht 'n scheiding door ons volk, die niet minder scherp is dan de kasten scheiding in Voor-Indië...“

Ook het bevorderen van het sociaal gevoel moet naar voren gebracht. Onbekend maakt onbemind, en met de kennis zal de liefde komen, maar toch is het m.i. gewenscht, dat den student aan de Universiteit de weg worde gewezen tot ontwikkeling van die gave.

Leeft de student in het algemeen niet te veel bij zijn studie? Is het niet noodig, dat hij zich reeds, en óók in zijn studententijd interesseert voor praktischen Christelijken vereenigingsarbeid?

Of het gewenscht ware dat de student eens een poosje als Paul Göhre fabrieksarbeider was? Ik zou bijna zeggen: ja. Men lezer er Göhre's boek op na!

Want gij wéét niet, gij kunt u niet voorstellen, in welk een modderpoel van vloeken, onzedelijke praat en grap de massa verkeert. 't Is veelal gewoon liederlijk. En 't droevigste er van is, dat de Christelijke arbeiders in 't algemeen — Gode zij dank, zijn er uitzonderingen — er gewoon aan raken.

Wat weet de predikant daarvan?

Nadruk wil ik leggen op het lidmaatschap van de Jongelingsvereeniging en van „Patrimonium“. In Universiteitssteden moeten die organisaties wel in bloeienden toestand verkeeren, denk ik zoo, want daar zullen de toekomstige geestelijke leidstieden reeds iets doen zien van hun liefde en kennis. Of is dit ironie?

Maar komt dan niet op die organisaties om te doceren, en zegt niet, zooals ik eens iemand uit de hoogte hoorde zeggen: „Dat is me te eenvoudig, ik studeer liever Grieksch“. Maar denkt ook weer niet te gering van onze gewone jongelingen en mannen op hun organisaties. De meelevenen in de vereenigingen hebben later dikwijls de gedachte, dat meerdere predikanten het zich in hun preeken al te gemakkelijk maken en hunne kuddes

letterlijk beschouwen als schapen, die maar te volgen hebben. Gezond verstand is er veelal meer dan ge denkt. Probeer, wat ik u hidden mag, eens gewoon mee te leven in die organisatie, als vriend onder de vrienden, als broeder onder de broeders.

M.i. zal van de studie in het algemeen van de vorming van den predikant haast geheel afhangen hoe hij zal optreden.

De tijd en het vermogen ontbreken mij, om op allen arbeid, waartoe de predikant gevormd moet worden, te letten.

Letten we daarom slechts op een deel van zijn herderlijken arbeid, het preeken.

Wat zou er meer besproken worden dan de domine en zijn preek? Doch daarover een volgende maal. W. HEYNS.

Program van actie van de Christelijke Werkgeversvereeniging.

Onlangs plaatste ik het Sociaal Program van het Christelijk Nationaal Vakverbond. Volledighalve laat ik hieronder het Program van de Christelijke Werkgevers volgen, dat ik, tegelijk met de andere, verlang hoop te bespreken.

Program van Actie.

Art. 1. Wettelijke regeling van den Arbeidsduur.

Zonder uitspraak te doen over de vraag, in hoeverre de wetgever den arbeidsduur dient te regelen, worde de Arbeidswet 1919 in dien zin gewijzigd, dat een gemiddelde 48-urige werkweek worde ingevoerd voor alle bedrijven, waarvoor thans een 45-urige werkweek is voorgescreven.

Er besta mogelijkheid dit gemiddelde van 48 uren per week zoo over het gehele jaar te verdeelen, dat in sommige tijden van het jaar langer, in sommige korter wordt gewerkt.

Met de uniformiteit van onze Arbeidswet worde gebroken door meerdere uitzonderingsbepalingen.

Bij de regeling van den arbeidsduur othoude de Overheid zich van het oefnen van invloed op de loonen.

Onze Regeering doe stappen bij de daarvoor bevoegde colleges om te verkrijgen, dat ook in het buitenland de verschillende Arbeidswetten worden aangepast.

Art. 2. Wettelijke regeling der Collectieve Arbeidsvereenkomst.

De C. A. O. worde nader wettelijk geregeld, waarbij de bepalingen der C. A. O. bindend kunnen worden verklaard voor alle bedrijfsgeenoten.

Voor zulk een bindend verklaring worde o.a. als voorwaarde gesteld, dat het overgrote deel der bedrijfsgeenoten reeds aan de C. A. O. gebonden is.

Art. 3. Bedrijfsrechtspreek.

Door wettelijke bepalingen worde eenzijdig gemaakt tegen machtsmisbruik van lu de bedrijven gevormde rechtspreekcolleges, anderzijds worde de executie van vonnissen krachtens C. A. O. geveld, verzemakkelijkt.

Art. 4. Ontwerp-verdragen van Washington.

Deze verdragen worden met geratificeerd alvarans de ons omringende en meest concurrerende landen en Engeland ook voor zijn koloniën tot deze verdragen zijn toegetroten. De bepaling van het tijdstip der ratificatie worde niet aan de Kroon alleen overgelaten, doch de Staten-Generaal worden hierin gekend, nadat de adviseerende colleges en de organisaties nader zijn gehoord.

Art. 5. Koloniën.

Door onze Regeering en onze vertegenwoordigers in het buitenland worde er meer op aangebrongen, dat Nederland worde gehoord bij belangrijke internationale samensprekingen waarbij de koloniën betrokken zijn.

Art. 6. Maatregelen in verband met de tegenwoordige crisis.

De Regeering neme voor bepaalde industriën tijdelijke maatregelen tegen de zeer schadelijke gevolgen, welke deze industriën van de buitenlandse concurrentie, met name der landen met zeer lage valuta, ondervinden.

De Regeering rekene bij het aanbesteden van leveranties en openbare werken meer met het belang van de Nederlandsche industrie.

Bovendien rekene de Regeering er meer mede, dat de Nederlandsche industrie, welke inschrijft, slechts 45 uren per week werkt en daarentegen de buitenlandse 48 uren of meer en dat hij een goedkoopere buitenlandse levstantie een deel van het daarvoor behaalde geldelijk voordeel weer wordt te niet gedaan o.a. door meer werklozen-uitkeeringen.

Art. 7. Arbeidsbemiddeling.

Bij een eventuele wettelijke regeling van de arbeidsbemiddeling worde de arbeidsbemiddeling, welke door particuliere personen of lichamen in het leven is geroepen, niet uitgeschakeld. De Regeering beperke zich hier tot het toegaan van wantoestanden (ronseleers, arbeidsbemiddeling in kroegen etc.)

Er worde voor gemaakt, dat van Overheidswege ingestelde arbeidsbureaux niet eischen, dat men zijn werknemers door bemiddeling der arbeidsbureaux betrekt of invloed op de loonen uitoefenen.

Art. 8. Sociale verzekering.

Bij de Sociale verzekering worde er meer tegen gemaakt, dat het persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel niet wordt afgestompt.

De bemoeienis van den Staat worde zooveel mogelijk uitgesloten.

Op de kosten der verzekering worde zooveel mogelijk bezuinigt.

De zelfstandigheid van de Raden van Arbeid worde bewaard en beter gewaarborgd.

De sociale verzekering worde, met uitzondering